

VOET EN STUDIEGEBIED BEELDENDEN KUNSTEN KSO

VOET EN STUDIEGEBIED PODIUMKUNSTEN KSO

1 De eigenheid van kunst en de VOET

De verschillende studierichtingen binnen het kunstonderwijs, de diverse vakken die daarin aangeboden worden ... dragen bij tot de vorming van de totale persoonlijkheid van de leerlingen en hebben een breed algemeen vormend karakter.

Scholen zullen in elke studierichting kansen krijgen om aan elk domein van de stam aandacht te besteden. Enkele domeinen komen echter explicieter aan bod omdat er met de leerlingen doelgericht aan gewerkt wordt. Het gaat dan bijvoorbeeld om creativiteit, esthetische bekwaamheid, empathie, communicatief vermogen, mediawijsheid, zelfbeeld en zorgvuldigheid.

Leerlingen leren kritisch denken en daarbij ook omgaan met hun eigen bevindingen en die van anderen. Ze ontwikkelen een zelfbeeld vanuit de confrontatie met het historische en hedendaagse kunstgebeuren en via de mening van de ander. In hun creëren ontwikkelen ze een eigen identiteit als authentiek individu.

2 Kansen voor VOET binnen kunstvakken

Gezien het bovenstaande zijn kunstvakken direct of indirect betrokken bij het nastreven van vakoverschrijdende eindtermen.

Bij de planning van dit aspect van de werking zal de leraar/vakgroep uiteraard rekening moeten houden met

- de realisatie van de eigen vakdoelen;
- de schoolvisie op de werking met de VOET;
- de eigenheid (leeftijd, belangstelling, talenten) van de verschillende leerlingengroepen.

In de mate van het mogelijke en het haalbare kunnen de vakgroepen vanuit het VOET-schoolproject afspraken maken om in de lessen elementen van de stam aan bod te laten komen. Door de ruimte die de kunstvakken bieden bij het werken met materialen, onderwerpen projecten en thema's, kan de leraar kunstvakken ook een breed spectrum van contexten aanraken. De mogelijkheden die we schetsen zijn dus echter exemplarisch.

- Leerlingen beleven verschillende kunstvormen, ze ervaren en creëren schoonheid en stellen daarbij kwaliteitseisen aan hun eigen werk en dat van anderen (**esthetische bekwaamheid, zorgvuldigheid**).
- Leerlingen werken soms in kleinere groepjes en voeren groepswork uit (**communicatief vermogen, respect, samenwerken, verantwoordelijkheid, zelfbeeld, zorgvuldigheid, empathie**).

- Leerlingen volgen een proces (**doorzettingsvermogen, initiatief, zorgvuldigheid**)
- Leerlingen ontwikkelen hun probleemoplossend vermogen waarbij ze soms keuzes moeten maken (**creativiteit, doorzettingsvermogen, exploreren, flexibiliteit, kritisch denken, open en constructieve houding, duurzaamheid**)
- Leerlingen ontwikkelen hun waarnemingsvermogen (**exploreren, kritisch denken, zorgvuldigheid**)
- Leerlingen leren besluiten trekken en rapporteren (**kritisch denken, communicatief vermogen**)
- Leerlingen leren hun waarnemingen en creativiteit toetsen aan die van anderen (**empathie, kritisch denken**)
- Leerlingen kunnen zelf beslissen welke kanalen ze gebruiken om bijvoorbeeld hun meningen of ideeën kenbaar te maken (**zelfredzaamheid**).

Bij het werken rond de contexten **lichamelijke gezondheid en veiligheid en omgeving, duurzame ontwikkeling** zullen kunstvakken via bijvoorbeeld de keuze van materialen, gebruik maken van de ruimte, media en middelen kunnen meewerken aan het schoolproject.

In de context **mentale gezondheid** is het bij verschillende VOET van belang dat de leerlingen zich leren uiten en hun gevoelens, problemen en opinies kunnen tonen, verwoorden en erover (verbaal of non-verbaal) communiceren. Het zich creatief leren uiten via beeld, muziek, beweging, drama of media, kunnen bijdragen tot de mentale gezondheid. Het zich weerbaar opstellen en het herkennen van de impact van cultuur- en kunstbeleving op het eigen gevoelsleven en dat van anderen is ook hier een belangrijk aspect.

Bij de context **sociorelationele ontwikkeling** kunnen de leerlingen cultuur- en kunstuitingen gebruiken om begrip op te brengen voor de leefwereld van anderen. Ze beargumenteren de dynamiek in hun voorkeur voor bepaalde cultuur- en kunstuitingen.

Bij de **socioculturele context** liggen vooral kansen in het actief leren omgaan met de cultuur en de kunst die hen omringen. Daarnaast kunnen leerlingen op zoek naar de wederzijdse beïnvloeding van kunst, cultuur en techniek, met gebieden zoals wetenschappen, politiek, economie en levensbeschouwing.

3 Buitenschoolse activiteiten en de VOET

In het kader van lessen kunstvakken gebeuren geregeld excursies (bezoek aan een tentoonstelling, voorstelling, ...) waarbij de school van de leerlingen een respectvolle, constructieve houding verwacht. Leerlingen wijzen op het belang van bijvoorbeeld respect en hieraan ook bewust werken en erover reflecteren betekent dat de VOET uitdrukkelijk een plaats krijgen. Hierbij komen deze aspecten van de **STAM** aan bod.

- respectvol gedrag in omgang met medeleerlingen, buschauffeur, toevallige passanten, gidsen ... (**respect**)
- bereidheid tot aandacht, constructief samenwerken met medeleerlingen (**doorzettingsvermogen, exploreren, initiatief, kritisch denken, samenwerken, zelfbeeld**)
- aandacht voor milieu en duurzame ontwikkeling (**respect, zorgzaamheid**)

De CONTEXTEN die hierbij aan bod kunnen komen zijn:

- **socioculturele ontwikkeling**
- **sociorelationele ontwikkeling**
- **omgeving en duurzame ontwikkeling**

4 Elementen van de stam

Alle elementen van de stam zijn fundamenteel in de vorming van de leerling als totale persoon. Zij komen dus allemaal aan bod. Binnen kso zijn er echter een aantal elementen van de stam die vanuit de specifiek inkleuring uitdrukkelijker aan bod komen. Die worden hier opgelijst en globaal beschreven.

Welke componenten uit de stam worden uitdrukkelijk gerealiseerd binnen de leerplannen in kso? Hoe komen ze aan bod? In welke graad en studierichting komen ze aan bod en in welke leerplannen worden ze gerealiseerd als de doelen van het leerplan gerealiseerd worden?

Welke componenten van de stam komen uitdrukkelijk aan bod?	Op welke manier komen ze aan bod?	Via welke leerplannen worden ze gerealiseerd?			
		2de graad beeldende kunsten	3de graad beeldende kunsten	2de graad podiumkunsten	3de graad podiumkunsten
Communicatief vermogen	In het leren communiceren met anderen (bv. tijdens groepswork, bij overleg); in verschillende talen (beeldtaal, verbaal en non-verbaal, muzisch ...): een competentie bij uitstek om zich te uiten	X	X	X	X
Creativiteit	Ze tonen creativiteit In het ontwikkelen van originele, authentieke ideeën. In hun creëren ontwikkelen ze een eigen identiteit als authentiek individu. Leerlingen ontwikkelen hun probleemoplos-		X	X	X

	send vermogen waarbij ze soms keuzes moeten maken				
Doorzettingsvermogen	Leerlingen volgen een proces, sturen bij, streven een bepaald doel na, houden vol, zelfs bij 'moeilijkheden'		X	X	X
Empathie	Leerlingen leren hun waarnemingen en creativiteit toetsen aan die van anderen.	X	X	X	X
Esthetische bekwaamheid	Leerlingen beleven verschillende kunstvormen, ze ervaren en creëren schoonheid en stellen daarbij kwaliteitseisen aan het (kunst)werk. In hun creëren ontwikkelen ze een eigen identiteit als authentiek individu.		X		X
Exploreren	Leerlingen ontwikkelen hun waarnemingsvermogen	X	X	X	X
Flexibiliteit	Leerlingen kunnen keuzes maken in functie van hun doel, van hun probleem		X		X
initiatief	Leerlingen engageren zich spontaan vanuit hun talenten/kunnen.		X	X	X
Kritisch denken	Leerlingen leren besluiten trekken en rapporteren		X		X

Mediawijsheid	Leerlingen leren bewust omgaan met beeld en klank en leren deze op een zinvolle wijze interpreteren. Ze leren kritisch nadenken over de massamedia.		X		X
Open en constructieve houding	Leerlingen staan open voor de mening van de ander, van de maatschappij, ze staan open voor trends (heden-daagse, in het verleden en in de toekomst.)	X	X	X	X
Respect	Respectvol gedrag in omgang met medeleerlingen, met wie een mening uitspreekt over hun bv. creatie ... ; aandacht voor milieu en duurzame ontwikkeling	X	X		X
Samenwerken	Leerlingen werken soms in kleinere groepjes en voeren groepswerk uit	X	X	X	X
Verantwoordelijkheid	Leerlingen zijn verantwoordelijk voor hun deel in een groepswerk (bv. bij een optreden, ook voor hun ontwerp, hun keuze ...)	X	X	X	X
Zelfbeeld	Ze ontwikkelen een zelfbeeld vanuit de confrontatie met het	X	X	X	X

	historische en hedendaagse kunstgebeuren en via de mening van de ander				
Zelfredzaamheid	Leerlingen kunnen zelf beslissen welke kanalen ze gebruiken om bijvoorbeeld hun meningen of ideeën kenbaar te maken		X	X	X
Zorgvuldigheid	Ze ervaren en creëren schoonheid en stellen daarbij kwaliteitseisen aan hun eigen werk en dat van anderen	X	X	X	X
Zorgzaamheid	Aandacht voor milieu en duurzame ontwikkeling	X	X		

5 Contexten waarbinnen de elementen van de gemeenschappelijke stam gerealiseerd worden

Welke context komt uitdrukkelijk aan bod ?	Op welke manier komt de context aan bod ?	Via welke leerplannen ?			
		2de graad beeldende kunsten	3de graad beeldende kunsten	2de graad podiumkunsten	3de graad podiumkunsten
Lichamelijke gezondheid en veiligheid	Via bijvoorbeeld de keuze van materialen, gebruik maken van de ruimte, media en middelen kunnen meewerken aan het		X	X	X

	schoolproject.				
Mentale gezondheid	De leerlingen leren zich uiten en hun gevoelens, problemen en opinies tonen, verwoorden en erover (verbaal of non-verbaal) communiceren. Het zich creatief leren uiten via beeld, muziek, beweging, drama of media, kunnen bijdragen tot de mentale gezondheid. Het zich weerbaar opstellen en het herkennen van de impact van cultuur- en kunstbeleving op het eigen gevoelsleven en dat van anderen is een belangrijk aspect.	X	X	X	X
Sociorelationele ontwikkeling	De leerlingen kunnen cultuur- en kunstuitingen gebruiken om begrip op te brengen voor de (verschillen in de) leefwereld van anderen. Ze argumenteren de dynamiek in hun voorkeur voor bepaalde cultuur- en kunstuitingen. Het opbouwen van relaties, het kunnen omgaan met verschillen tussen mensen, het doorprikken van vooroordelen, het zoeken naar constructieve oplossingen.		X		X
Omgeving en duurzame ontwikkeling	Bij de keuze van materialen, gebruik maken van de ruimte, de media en middelen, vertrekken van duur-		X		

	<p>zaamheid, rekening houdend met milieu ... Ze tonen interesse en uiten hun appreciatie voor de natuur, de natuur kan ook inspireren.</p>				
Socioculturele samenleving	<p>Het actief leren omgaan met de cultuur en de kunst die hen omringen. Daarnaast kunnen leerlingen op zoek gaan naar de wederzijdse beïnvloeding van kunst, cultuur en techniek, met gebieden zoals wetenschappen, politiek, economie en levensbeschouwing.</p>		X		X

X duidt aan dat er vanuit de leerplannen sowieso aan VOET gewerkt wordt.